

Kmečka trgovina

Naš gospodarski položaj

Narodna banka je izdala poročilo o gospodarskem položaju naše države v I. četrtletju letošnjega leta. Iz tega poročila se vidi, da se gospodarstvo let, ki se je začel lansko leto, sicer nadaljuje, ne pa več v toliki meri, kakor l. 1937. Okrepitev gospodarske delavnosti se vidi posebno v okrepljeni rudarski in topilniški proizvodnji za 19,5, oziroma 27,6% v primeru s prvim četrtletjem 1937, v povečanem številu zaposlenih delavcev v industriji za 4,2%, številu natovorjenih vagonov za 16%, v povečanju virmanskega prometa pri Narodni banki in Poštni hranilnici za 14,7%, povečanem prometu na borzah za 19,3%, povečanem obsegu zunanje trgovine za 1,9% in velikem povečanju vlog v denarnih zavodih za 1 milijardo din. Pri tem je posebno važno veliko povečanje drž. dohodkov za 15,7%, kar je posledica znatno okrepljene gospodarske delavnosti in povečanja kupne moči širokih ljudskih slojev. Končno kot posebno značilno za povoljni razvoj gospodarstva je omeniti nesnak cen kmetijskih proizvodov na eni in industrijskih proizvodov na drugi strani. Rašlinski proizvodi so v eni narasli za 28, živina in živ. proizvodi za 5, industrijski za 7,6% v primeru s I. četrtletjem lani.

Živina

Živalske cene so še naprej trdne in precej dober. Veliko povpraševanje je po lepi živini za izvoz, pa tudi plemenska živina je pridobila v ceni. Kakor smo že zadnjič poročali, je vpisala na okrepitev cen prepoved sejmov in vsakega izvoza živine iz dunavske banovine ter iz mnogih skrajev savske banovine, kjer se širijo stinavka in parikljeva. Kljub temu pa je živina na Hrvaškem v neokuženih krajih skoraj za dinar dražja, kakor pri nas v Sloveniji. Mnoge velike mešarske tvrdke iz Slovenije kupujejo skoraj vso živino za zakol na Hrvaškem ter pravijo, da profitirajo zaradi dobre kvalitete mesa kljub dražji ceni več, kakor če bi kupovale na naših sejmih. Temu pojavu bodo morali naši kmetje posvečati več pozornosti. Če lahko dosežejo hrvaški živinorejci tako dobro kvaliteto, jo bodo morali dobiti tudi naš.

Na zadnjih sejmih je bil položaj sledeč: V Kranju: voli I. vrste 6 din, II. vrste 5,50, III. vrste 5 din; telice I. vrste 6 din, II. vrste 5 din, III. vrste 4 din; krave I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. vrste 4 din; teleta I. vrste 7,50, II. vrste 7 din. — V Lendavi: telice I. vrste 5,50 din, II. vrste 4,50; krave I. vrste 3,50, II. vrste 3, III. vrste 2 din; teleta I. vrste 5,50. — V Dravogradu: voli I. vrste 5,50 din za kg, II. vrste 5, III. vrste 4,50; telice I. vrste 5, II. vrste 4,50, III. vrste 4; krave I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. vrste 3,50; teleta I. vrste 7, II. vrste 6. — V Logatcu: voli I. vrste 5-6 din za kg, II. vrste 5, III. vrste 4,50; telice I. vrste 5-6, II. vrste 5, III. vrste 4-5; krave I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3; teleta I. vrste 8-9 din. — V Puconcih: budi I. vrste 5,50-6 din, II. vrste 4,50-5, III. vrste 4; telice I. vrste 5,50-6, II. vrste 4,50-5, III. vrste 4; krave I. vrste 4, II. vrste 3-3,50, III. vrste 2,50; teleta I. vrste 5,50-6,50, II. vrste 4,50-5. — Na Vinici: voli I. vrste 6-6,30 din, II. vrste 5-6; junci I. vrste 6, II. vrste 4,75; bikli 5; krave in telice I. vrste 6, II. vrste 3,50-4,50 din za kg žive teže. — V Stični: krave za plame 6 din, krave za meso 4,50, telice za plame 7, telice za meso 5,25; voli 6,25; teleta 7 din. — V Crnomlju: voli I. vrste 6 din za kg, II. vrste 5, III. vrste 4,50; telice I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4; krave I. vrste 5, II. vrste 4,50, III. vrste 4; teleta I. vrste 7,50, II. vrste 6,75. — V Ptuj: voli I. vrste 5,50 din, II. vrste 4,50, III. vrste 3,50; telice I. vrste 5,50, II. vrste 4,50, III. vrste 4; krave I. vrste 4, II. vrste 3, III. vrste 1,75; bikli 8,50-4,25; junci I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. vrste 3,25; teleta I. vrste 6,75, II. vrste 6 din za kg žive teže.

Svinje

Trgovina s svinjami je še vedno zelo živahna. Snačilen primer nudil zadnji mariborski svinjski sejem, na katerega je bilo prignanih 133, prodanih pa 132 svinj, ostal je samo en komad neprodan! Na tem sejmju so bile cene za 5-6 tednov stare prašičke 80-100, 7-9 tednov stare pa 120-150, 3-4 mesece 150-200, 5-7 mesecev 200-400, 8-10 mesecev 420-490, enoletniki 710-820 din za komad. 1 kg žive teže je bil ed 6,50-7,75, mrtve teže 8,50-11 din. Na ptujskem

svinjskem sejmju so bile cene: pršutarji 7,25 do 7,75 din, debele svinje 8-8,25, plemenske svinje 6,50-7 za 1 kg žive teže. Mladi pujski 60-140 din za komad. V Prekmurju so prašiči špeharji po 10-11 din, pršutarji po 8-9 din; v dravogradskega okraju špeharji 9, pršutarji 8 din žive teže; na Gorenjskem špeharji 10,50, pršutarji 8; na Notranjskem so debele svinje po 10, suhe po 6-7 din za kg žive teže.

Drobnica

O cenah ovac in koz se pri nas malo sliši. Trgujejo se počez, za komad. Lahko se reče, da je povprečna cena preračunana na kg žive teže za ovce 4,50 din, za koze pa 4,25.

Surove kože, ovčja volna

Goveje surove kože so po 10-12 din, telečje 12, svinjske pa 8 za kg. Oprana ovčja volna se kupuje sedaj po 35-38, neoprana po 28-32 din za kilogram.

Vino

Na našem vinskem trgu ni nobenih izprememb. Cene so ostale še stare, povpraševanje je precejšnje, zaloge pa so od tedna do tedna manjše. V Dalmaciji so zaloge tudi že skoraj čisto razprodane. Malo vina se dobi še v šibeniški okolici, v Kaštelih, na Hvaru in Pelješcu. Cene v Dalmaciji naglo rastejo zaradi živahnega izvoza v Nemčijo. Črno vino se prodaja sedaj od kleti po 3,80 do 4, belo je po 4,80-5, dingač (posebno močno črno vino s Pelješca) pa po 5-5,25 din za liter.

Trg v Ljubljani in Mariboru

Naše čitatelje bodo zanimala tržne cene v Ljubljani in Mariboru. Na ljubljanskem trgu so

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Ravnanje z najdenimi predmeti (bankovci). Ivan A. v S. Ako najditelju prejšnji posestnik najdene stvari ni znan in presega ta stvar na vrednosti en goldinar, (tako določa zakon, ki izrecno še ni spremenjen, sodišča pa se drže primerne valorizacije, tako da je namesto 1 goldinarja, vzeti vrednost najmanj 30 dinarjev), mora dati najdbo v osmih dneh razglasiti tako, kakor je v vsakem kraju navada. Ako je najdena stvar vredna več kakor 12 goldinarjev (360 dinarjev), mora naznaniti dogodek okrajnemu oblastvu. Oblastvo skrbi za razglasitve. Ako se prejšnji imetnik ali lastnik najdene stvari javi tekom enega leta od časa izvršene razglasitve, se mu stvar izroči, obvezan pa je, povrniti izdatke, in onemu, ki je stvar našel, na zahtevo plačati deset odstotkov občne vrednosti kot najdnino. Ako je pa po tem preračunu nagrada dosegla vsoto 1000 goldinarjev (30.000 dinarjev), se glede presežka odmeri le po pet od sto. — Ako najdene stvari v doli enega leta nihče po pravici ne zahteva, zadobi najditelj pravico, stvar ali za njo izkupljeno vrednost rabiti. Ako se pozneje javi prejšnji imetnik, se mu mora po odbitku stroškov in najdnine vrniti stvar ali izkupljena vrednost z morda dobljenimi obrestmi vred. Šele po doli zastaranja (treh ali šestih let) zadobi najditelj lastninsko pravico liki pošten posestnik. — Zamočanje najdenih stvari se kaznuje kot utaja po kazenskem zakonu. — Bankovci, izdani od nemške drž. banke, so veljavni, v kolikor so bili izdani po 11. oktobru 1924. Pred tem datumom izdani so izven kurza in brez veljave.

Usoda zakupne pogodbe ob smrti zakupodajalca. Jožef M. v P. Leta 1936 spomladl ste vželi v zakup kos njive za dobo treh let ter vsejali črno, triletno deteljico. Dogovorjeno zakupnino ste poravnali, odn. odslužili. Lani je zakupodajalka umrla, nakar je posestvo prevzel njen sin. Leta novi lastnik pa vam je prepovedal nadaljnje hasnovanje njive, češ, da ga Vaš dogovor s pokojnino nič ne briga. — Na prepoved se vam ni treba ozirati in le mirno hasnujte njivo naprej do pretoka dogovorjene triletno dobe. S smrtjo kake pogodbene stranke namreč zakupne pogodbe še nikakor ne preneha. Ako bi vam novi lastnik s sijo prepredel hasnovanje, bi ga morali tožiti v zvezi Vaši miroljubnosti, ako z dobrega ne boste mogli zaščititi svoje interese. — Ako bi lastnik (zakupodajalec) rabokupno stvar (njivo) odsvojil in jo drugemu že izročil, bi se mo-

cene za zelenjavo in poljske pridelke sledečo: glavna solata 1 kg 5-6 din, štrucarca 4-5 din, ajserica 5-6, berčica 4, cvetača 10, zgodnje zelje 3-5, kisló zelje 4-6, ohrovt 5-7, karfijola 10, šparglji 10-25, kolerabice 5-7, kolerabe 2, špinata 3-5, paradižnik 20-25, kumare 14-18, bučke 14, grah v stročju (domač) 5-7, grah v stročju (inozemski) 8, laneno seme 4, fižol v stročju (inozemski) 16, fižol luščen 2,50-4, čebula 6, por 2, česenj 8, krompir novi 4, stari 1,50, kislá repa 2,50, korenje 10 din, peteršilj 10, paprika zelena 1 kom 2,50, zelenjava za juho šop 5 din. Moka št. 0 1 kg 4-4,80 din, št. 2 3,80-4, št. 5 3,60-3,80, št. 6 3,40-3,55; kaša 3,10, ješprenj 3,30, ješprenček 4-7, otrobi (drobni) 1,45, koruzna moka 1,95-2,20, koruzni zdrob 2,20-2,85, pšenični zdrob 4,40, ajdova moka I. vrste 5,60, II. vrste 4,80, ržena moka 3,70 din za 1 kg.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 11. junija so pripeljali 18 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso so prodajali po 12-14, slanino 14-15. Kmetje so pripeljali 15 voz novega sena 35-40, 3 lucerne 40-45, 3 slame 35-40, 3 škopa po 1,75-2, 12 krompirja 1,50-2 ter 8 vreč čebule 5,50-6, česenj 12-14, zelje (komad) 3 do 7, kisló 5, kumarce 2-6, karfijola 1-10, ohrovt 1,50-7, hren 8-9, buče 3-7, paradižniki 8-12, šparglji 8-10, fižol v stročju 8-12, grah v stročju 4-6. Jabolke 14-16, suhe slive 10 do 14, črešnje 5-8, cel orehi 8, luščeni 32, jagode 10-16. Na trgu je bilo 8 vreč pšenice po 2, 7 rži 2, 9 ječmena 1,75-2, 11 koruze 1,50, 7 ovsa 1,25, 8 prosa 1,75-2, 7 ajde 1,50, 4 prosenega pšena 3,50-4, 14 fižola 1,50-2,50. Mleko 1,50 do 2, smetana 10, sirovo maslo 24, čajno 28-30, jajca 0,40-0,75. Na trgu je bilo 142 kokoši 13 do 25, 1134 piščancev 15-60, 10 gosi 30-40, 26 rac 18-20, 20 domačih zajcev 8-25, 5 kozličev 35-70, 1 jagnje 90 din.

rati Vi, ako Vaša zakupna pravica ni vpisana v zemljiško knjigo, po pravili to je šestmesečni odpovedi umakniti novemu posestniku. V tem slučaju pa bi smeli zahtevati od zakupodajalca popolno zadoščenje glede na prizadeto škodo in na izgubljeno korist.

Pravilnost ustvarjenega računa. Ivan H. v M. Točen odgovor, ali je zahtevek notarja na plačilo zneska 977 dinarjev upravičen, bi vam mogli dati le, ako bi nam predložili detajliran notarjev račun vpogled. Ako se je res sčlenila le izročilna in šenitna pogodba (brez kakih drugih dogovorov) in le glede polovice posestva (torej vrednosti 16.000 dinarjev), tedaj bi znašal notarjev honorar za sestavo pogodbe, predloga na (nadvarstveno) odobritev, na edobritev prenosa po zemlj. prometni komisiji in na vknjižbo nove lastnice približno 700 dinarjev. Najbrž vsebuje pogodba še kakke druge dogovore? Pripominjamo, da predlog na vknjižbo stavite lahko sami na kak uradni dan; tudi za nadvarstveno odobritev pogodbe in dovolitev prenosa lahko sami zaprosite, ker je stvar povsem enostavna.

Priv. agrarna banka terjaja plačilo od porokov. F. Reigel. V Vašem okraju je precej ubogih kmetov, ki ne morejo plačati anuitet PAB, katera sedaj terjaja plačilo od porokov, ki so prevzeli poroštvo pred desetimi leti napram domači posojilnici. Vprašate, ali je PAB k temu upravičena. — PAB je pridobila hkratu s terjatvijo posojilnice tudi vse s to terjatvijo zvezane pravice in poroki jamčijo sedaj njej. Poroka je moči vsakakor tožiti, kadar glavni dolžnik na upnikov sodni ali izvensodni opomin ni izpolnil svoje obveze. Le kadar je porok prevzel poroštvo izrečno le za primer, če bi bil glavni dolžnik nesposoben plačati, bi trebalo čakati še eventualne brezuspešnosti izvršbe zoper glavnega dolžnika.

Zaščitena kmet in prodaja posestva. A. Z. S. Ako ste potem, ko vam je že bila priznana zaščita, prodali svoje posestvo in Priv. agrarni banki nakazali znesek, odnosno terjatev, kakor jo je naznanila, se vam ni bati, da bi zaščito izgubili. V kolikor ste kupili drugo posestvo, seve ne uživate za novi dolg iz kupnine nikake zaščite. — Ako vam Priv. agrarna banka ne pošlje zbrisan pobotnice, urgrajte pošiljatev.

Anton Macuh. Vaš opis krivic, ki ste jih prestali, je žal presplošen, tako, da vam ne moremo dati primerne nasveta, kaj vam je ukreniti. Prosite za pravni nasvet Vašega okrajnega sodnika, v skrajnem primeru predsednika okrožnega sodišča.

Dožnik si dvakrat računa opravljena dela. Lučnik 8. Pred letom 1932 ste posodili dožniku večjo vsoto denarja, nekaj je že vrnil v gotovini in blagu, glede obresti do junija 1933 sta se pa dogovorila, da se poračunajo z delom, katerega je dožnik za Vas opravil leta 1932. Sedaj pa zahteva dožnik ponovno plačilo za omenjeno delo in hoče zaslužek odbiti od glavnice dolga. — Ako dožnik še ni podpisal, odnosno noče podpisati obračuna in nove zadolžnice po Vaši zahtevi, morate zahtevati odločbo sodišča (v nepravdnem postopku); tam se bo določilo, kaj se ima odbiti od Vaše terjatve. Ako dožnik ne plača zapadlih anuitet tudi ne v naknadnem 15 dnevnom roku, ga tožite na plačilo. Njegova stvar je, da uveljavlja v pobot svojo zatrjevano protiterjatev iz naslova plačila (odmene) za opravljena dela. Tedaj boste morali dokazati (ako nimate listinskih dokazov ali prič, pač le z zaslišanjem strank), da so se z navedenim zaslužkom dogovorno plačale obresti do leta 1933.

Sosed zahteva odstranitev stranišča in greznice. Neimenovana naročnica. Že nad 30 let stoji en meter oddaljeno od sosedove hiše stranišče; pred sedmimi leti ste dali popraviti še greznico. Sosed sedaj trdi, da mu teče smrdljiva tekočina v klet in zahteva odstranitev stranišča in greznice. — Ako res priteka od Vašega stranišča, odnosno greznice smrdljiva tekočina v sosedovo klet in bistveno krati navadno rabo kleti, je sosed upravičen zahtevati od Vas, da slednje preprečite. Vaša stvar je, na kak način boste to preprečili; ako ne bi šlo na noben način drugače, bi res morali greznico, odnosno stranišče preložiti.

Pravica pregleda občinske blagajniške knjige. P. A. J. Take pravice nima vsak občan. Pregled ali nadzor vrši nadrejena upravna oblast. Pač pa ima vsak občan vprašanje v občinski proračun ter obračune za vpogled.

Ustavljena invalidnina, znižanje odstotkov invalidnosti. Martin P. V vojni Vam je granatni drobec raztrgal desno roko, leta 1920 so Vas spoznali še za 30% invalida, leta 1921 pa le še za 20%, čeprav je roka vedno enaka; invalidnina že par let ne dobivate več. — Znižanje odstotkov invalidnosti je očitno pripisati okolnosti, da po zadnji spremembi invalidnega zakona dobivajo invalidnino le dotičniki, ki so najmanj 30% invalidni. Ako ste izčrpali inštančno pot (nadpregled!), zaenkrat ne morete ničesar ukreniti. Obljubija se nov, ugodnejši invalidski zakon. Takrat bo najbrž prišlo do ponovnega pregleda vseh invalidov in upamo, da bodo zdravniški bolj upoštevali Vašo poškodbo nego interes državne blagajne.

Vojno-obrtna šola vojaško tehničnega zavoda. F. N. D. S. B. Take šole imamo tri: v Kragujevcu, Kruševcu in Obiličevu. Gojenci se sprejemajo le po predhodnem natečaju. Po zadnjem je znašala predpisana starost 12 do 15 let. Kar se

šolske izobrazbe tiče, se zahteva, da je gojencec dovršil s prav dobrim uspehom ljudsko šolo ali z dobrim uspehom en razred srednje ali višje ljudske šole. Pregledati bi ga moral najbližji vojaški zdravnik. Dokumente, katere bi potrebovali, najdete navedene v gornjem odgovoru.

Mornariška podčastniška šola. J. Bratkovič. Zanima Vas navedena šola, pri čemur najbrž mislite na strokovno podčastniško šolo mornarice, ki se nahaja v Šibeniku. Gojenci se sprejemajo po predhodnem natečaju, ki se objavlja navadno v juliju. Predpisana starost znaša najmanj 16 in največ 19 let. Dokumenti, ki se zahtevajo, so: domovnica, krstni list, svedočba o dovršeni najmanj štirirazredni ljudski šoli, npr. strokovno spričevalo, uverenje, da še nista oženjena, zdravniško spričevalo, dovoljenje staršev ali varuha, da smete vstopiti v šolo ter da boste po dovršeni šoli najmanj 60 mesecev služili v kadru mornarice. Razpis dobite na vpogled na vojnem okrožju, pri okrajnih načelnikih in pri večjih občinah.

Strojna šola vojne mornarice. F. Bratkovič. Ta šola se nahaja v Kumboru. Po zadnjem razpisu, ki je bil objavljen junija 1933, so bili sprejeti gojenci, stari najmanj 15 in pol in največ 18 in pol let, ki so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo ter delali dve leti v kovaškem, kjučavničarskem, mehaničarskem, šoferskem, električarskem ali kleparskem obrtu. Delo v obrtu nadomešča dovršitev treh razredov kakor srednje šole z dobrim uspehom. Ostali pogoji za sprejem so enaki kot za sprejem v strokovno podčastniško šolo mornarice.

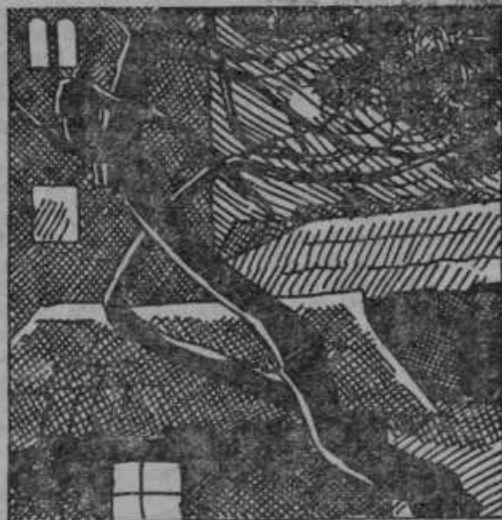
Pomorska letalska (vazduhoplovna) podčastniška šola v Divuljah sprejema gojence, stare najmanj 16 in največ 19 let, ki so dovršili tri razrede srednje šole ali prebili dve leti v kakem mehaničarskem ali električarskem obrtu. Razpis je pričakovati koncem junija.

Vojaška godbena šola. Jernej G. S prošnjo za sprejem Vašega sina v to šolo morate počakati do objave zadevnega natečaja, kar bo predvidoma meseca julija. Zadnji je določal sledeče pogoje: starost najmanj 14 in največ 16 let, svedočba o dovršeni štirih razredih ljudske šole in npr. strokovno spričevalo. Kandidata ima preskusiti kapelnik vojaške godbe, ali ima odličen posluš, vojaški zdravnik pa, ali je sicer telesno sposoben. Ko so dani ti pogoji, mora kandidat predložiti dovoljenje staršev, da sme vstopiti v navedeno šolo, ter njihovo pismeno izjavo, da se zavežejo povrniti vso materialno škodo, ki bi jo napravil gojencec za časa svojega šolanja, ali ako bi bil odpuščen po točki 1 ali 2 člena 4. uredbe o vojaški godbeni šoli iz šole; nadalje, da bodo poravnali državi vse stroške, ki jih je imela z gojencem, ako bi bil slednji odpuščen radi slabega obnašanja. Šolanje traja šest let in se mora kandidat zavezati, da bo po končanem šolanju služil 12 let pri vojaški godbi.

žakar, ki se pa zanj ni veliko brigal. Svoobodno se je klatil po mestu, se ravsval s tujimi dečki in preganjal pse. »Ti,« je rekel, »jaz predlagam, da pobegneva. Bodi vedno pripravljen. Ko bo primeren čas, te pokličem, ne — zaskovikam kot sova, saj poznaš njen glas. Tedaj vzemi svoje stvari in beži...« — Odslej sta se še večkrat sestala in se dogovarjala o pobegu.

V čevljarski obrti je Matjažek že precej napredoval. Turek ga je naučil rezati ozke trakove iz rdečega usnja, s katerimi je prepletal opanke. Včasih pa je vzel kak trak zase in ga skrivaj vtaknil v žep. Iz teh trakov je spletal ponoči vrv in jo skrival v slamnjačo.

Neke pomladanske noči pa se je oglasila na drevesu sova in zapela s strahotnim glasom. Ljudje so prestrašeno bežali v hiše in zapirali okna. Bil pa je — Tinček. (Dajle prihodnjiš)

Našim malčkom

Matjažek

23

Junaškega Slovenca povest v slikah

Po prstih se je splazil k špranji, ki je režala v leseni steni, in opazoval. Na tleh je sedel Turek in v luninem svitu prešte-

val denar. Zvito se je nasmihal, se hahljal in mrmral v sivo brado nerazumljive besede. Za vse drugo okoli sebe je bil gluhan in slep.

Pomirjen je stopil Matjažek k oknu. Tinček je že čakal. Govorila sta dolgo v noč. Kupil ga je neki slaščičar, len mo-

Skrivalnica

Turist išče z daljnogledom svojo ženo. Kje je?